

НАРЕДБА № 16 ОТ 9 ЯНУАРИ 2026 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "АГРОНОМСТВО И АГРОБИЗНЕС"

Издадена от министъра на образованието и науката
Обн. ДВ. бр.7 от 20 Януари 2026г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професия код 081107 "Агрономство и агробизнес" от област на образование "Селско стопанство" и професионално направление код 0811 "Растениевъдство, животновъдство и рибно стопанство" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия код 081107 "Агрономство и агробизнес" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията, за придобиване на квалификация по част от професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковата програма по чл. 10, ал. 3, т. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове и учебни програми за ученици. Въз основа на рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 4 и 5 се разработват учебни планове и учебни програми за лица, навършили 16 години.

Раздел II. Съдържание на държавния образователен стандарт

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на всяка от степените на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, съвкупността от единици резултати от ученето, които формират придобиването на квалификация по част от професия, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

Заклучителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба, започват да се прилагат от учебната 2026 - 2027 г. за учениците, които

постъпват в VIII клас в училищното професионално образование и обучение, а за лица, навършили 16 години - от 1 януари 2026 г.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6 във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА

"АГРОНОМСТВО И АГРОБИЗНЕС"

Професионално направление				
Код: 0811	Растениевъдство, животновъдство и рибно стопанство			
Професия				
Код: 081107	Агрономство и агробизнес			
Степени на професионална квалификация	-	-	III	IV
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	-	-	4	5
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)	-	-	4	5

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степени на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение

За придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията "Агрономство и агробизнес" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1. За придобиване на трета степен на професионална квалификация

- за ученици - завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години - придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

1.1.2. За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация

- завършено средно образование.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията "Агрономство и агробизнес"

2.1. Трета степен на професионална квалификация по професията

Професията "Агрономство и агробизнес" с трета степен на професионална квалификация включва изпълнение на дейности, свързани с планиране, организиране, участие, контрол и отчет на дейностите по обработване на почвата, сеитба и засаждане, торене, напояване, растителна защита, прибиране на готовата продукция и други в рамките на земеделското стопанство. Лицето, упражняващо тази професия, участва в изпълнението на производствени задачи, прилага добри земеделски практики, поддържа отчетност и използва цифрови инструменти за управление и документиране на дейностите.

Обучаваният по професията "Агрономство и агробизнес" - трета степен на професионална квалификация, придобива право да се яви на изпити за придобиване на правоспособност за управление на МПС от категория "В" при спазване на изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (ДВ, бр. 82 от 2002 г.) и за придобиване на правоспособност за управление на МПС от категория "Твк" при спазване на изискванията на Наредба № 1 от 2019 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника и условията и реда за издаване на удостоверение за регистрация на учебни форми за тяхното обучение (ДВ, бр. 19 от 2019 г.).

Трудовите задачи обхващат подготовка и документиране на агрономически дейности, въвеждане и организиране на агрономически данни, поддържане на електронна документация и изготвяне на справки, декларации и отчети. Лицето участва в дейности, свързани с прилагане на агроекологични стандарти, проследимост на производството и реализация на продукцията. При изпълнение на задълженията си действа съгласно технологичните изисквания, съобразявайки се с биологичните особености на културите, климатичните условия и производствения график.

Работата се извършва с използване на мобилни приложения, базов земеделски софтуер, електронни образци и формуляри, таблични формати и онлайн платформи за подаване на документи и отчетност. За изпълнението на дейностите се използват и ръчни инструменти, както и специализирано оборудване при конкретни земеделски операции. Дейностите могат да бъдат както ръчни, така и автоматизирани, в зависимост от техническото обезпечаване на стопанството.

Резултатът от всяка дейност се изразява в конкретен продукт - обработена и документирана агрономическа операция, въведена и съхранена информация, електронен документ или справка, изготвен график или отчет, подготвена заявка или пазарен анализ. Лицето допринася за постигането на технологична, административна и икономическа ефективност на земеделското стопанство.

Работата се осъществява в реални условия на земеделското производство - на открито или в закрити площи, в офисна или административна среда. Работната среда включва въздействие от климатични и сезонни фактори, биологични и химични агенти, както и работа с електронни устройства и информационни системи. Работното време зависи от производствения цикъл и сезонната натовареност, с възможност за интензивен режим в пикови периоди.

Лицето е необходимо да познава основите на агрономията, агробизнеса, икономиката и предприемачеството, екологичните стандарти в селското стопанство, както и принципите на електронното документиране и защита на информацията. Задължително е познаването и прилагането на нормативната уредба, свързана с електронната отчетност, агроекологичните изисквания, безопасността на труда и опазването на околната среда.

Професионалното изпълнение изисква личностни качества като отговорност, прецизност, наблюдателност и организираност. Лицето следва да притежава умения за самостоятелна работа, способност за работа в екип, добра комуникативност и готовност за адаптиране към нови технологии и променяща се производствена среда.

2.2. Четвърта степен на професионална квалификация по професията

Професията "Агрономство и агробизнес" с четвърта степен на професионална квалификация обхваща цялостното планиране, организация, управление и анализ на дейностите, свързани с растениевъдното производство, агроекологичната устойчивост и икономическата ефективност на земеделските стопанства. Лицето, упражняващо тази

професия, изпълнява сложни производствени, административни и контролни дейности, насочени към постигане на високо качество, проследимост и рентабилност в аграрната дейност. То участва в разработване и прилагане на технологични планове, въвежда иновации, анализира производствени данни и прилага съвременни методи за управление на ресурсите.

Задачите, които се възлагат на лицето, включват разработване на агротехнически схеми, анализ и оптимизация на растениевъдни системи, управление на процесите по торене, напояване, растителна защита и прибиране на реколтата, както и оценка на агроекологичните рискове и прилагане на мерки за тяхното намаляване. Лицето организира и контролира поддържането на електронна отчетност и документация, прилага методи за дигитално наблюдение и управление, подготвя и представя анализи, справки и обобщени резултати. Част от отговорностите му включват планиране и реализиране на дейности, съгласувани с национални и европейски аграрни политики, както и участие в процесите на сертификация, биологично производство и агроекологични схеми.

Изпълнението на дейностите се основава на интегрирано прилагане на научнообосновани методи, технологични предписания, регламенти и стандарти. Лицето използва системен подход при оценка на състоянието на културите, прилага знания за взаимодействие между факторите на средата и растителния потенциал и съобразява решенията си с икономическите и пазарните условия. Прилагат се методи за количествен и качествен анализ на резултатите, вземане на управленски решения, прогнозиране и прилагане на корективни действия.

За изпълнението на дейностите лицето използва специализирани цифрови инструменти за управление на агропроизводството, софтуер за планиране, електронни дневници, платформи за институционална отчетност и агро-GIS системи. Работи с бази от агрономически данни, електронни формуляри, сензорни и дистанционни технологии, мобилни приложения за мониторинг на култури и климатични условия, както и с управленска документация, включваща договори, оперативни планове и бизнес стратегии. Работата е високоинформационно интензивна и изисква боравене с обемни информационни потоци и точна координация между производствени и административни процеси.

Резултатът от дейността се изразява в стратегически и оперативни документи - технологични карти, производствени планове, отчети и анализи, електронни записи и справки, предложения за оптимизация, проекти за внедряване на иновации, пазарни стратегии и участия в агроекологични програми. Всяка извършена дейност има ясно измерим резултат, който се подчинява на критериите за качество, ефективност, устойчивост и съответствие с нормативните изисквания.

Работната среда включва административни офиси, лаборатории, производствени и експериментални полета, демонстрационни платформи и комуникация с институции и партньори. Дейността се извършва при редуване на офисна и теренна работа, като изисква присъствие при контролни проверки, въвеждане на данни, комуникация с клиенти и анализ на пазарна среда. Работното време се съобразява с аграрния календар и производствения цикъл, като често включва пикови периоди с висока отговорност и динамично вземане на решения.

Необходима е задълбочена подготовка по агрономия, агроекология, икономика, маркетинг, предприемачество и нормативна уредба в сектора. Изисква се способност за прилагане на електронни системи за управление на документи и данни, разбиране на принципите на цифрова сигурност, прилагане на регламенти за електронна отчетност, както и познаване на изискванията на съответните институции - Министерство на

земеделието, Българска агенция по безопасност на храните, Национална агенция за приходите, Държавен фонд "Земеделие" и др.

Лицата, упражняващи професията "Агрономство и агробизнес" с четвърта степен на професионална квалификация, следва да притежават отговорност, инициативност, стратегическо мислене и екологична ангажираност. Изискват се умения за планиране, самостоятелно вземане на решения, аналитичност, лидерство и готовност за прилагане на иновации. Лицето следва да проявява устойчивост при натоварване, умения за работа в екип, етично поведение и професионална комуникация.

3.Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на всяка от степените на професионална квалификация по професията "Агрономство и агробизнес"

Степен на професионална квалификация	Ниво по НК Р/ЕК Р	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)														
		ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	ЕР У	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
		Обща ПП		Отраслова ПП		Специфична ПП										
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
IV	5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1.Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка - единна за всички професионални направления от СППОО

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка - единна за професиите от професионално направление "Растениевъдство, животновъдство и рибно стопанство"

ЕРУ 3. Въздействие на климатичните промени върху растенията и животните

ЕРУ 4. Екологични стандарти в селското стопанство

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

"Агрономство и агробизнес "

ЕРУ 5. Основи на агрономството

ЕРУ 6. Механизирани технологии в аграрното производство

ЕРУ 7. Основи на агробизнеса

ЕРУ 8. Производствени процеси в растениевъдството

ЕРУ 9. Биологично и устойчиво земеделие

ЕРУ 10. Дигитални технологии в земеделието

ЕРУ 11. Агромаркетинг и търговия

ЕРУ 12. Интегрирано управление в растениевъдството

ЕРУ 13. Анализ и оптимизация на растениевъдни системи

ЕРУ 14. Аграрни политики и пазарна среда

3.2.Описание на единиците резултати от ученето за професията

"Агрономство и агробизнес "

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда
-------	---

Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда, и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране

	<ul style="list-style-type: none"> • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> - хигиенните норми - здравословните и безопасни условия на труд на работното място - овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ - превантивната дейност за опазване на околната среда <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	Икономика и предприемачество
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни икономически понятия - търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката - данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите - приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва основни икономически понятия като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание

Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
------------------------------	---

3.2.2.Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	Въздействие на климатичните промени върху растенията и животните
Резултат от учене 3.1	Свързва климатичните фактори с измененията в растенията и животните
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основни фактори на климатичните промени (температура, валежи, екстремни метеорологични явления) • Познава влияние на климатичните промени върху растежа и добивите на културите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Преценява рисковете, свързани с климатичните промени върху земеделието и животновъдството • Планира земеделските дейности
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява влиянието на климатичните фактори върху живите организми, като прави връзка между конкретни климатични условия и адаптациите на растенията и животните в различни среди
Резултат от учене 3.2	Прилага добри практики в селското стопанство
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основни характеристики на растенията, животните и средата им на развитие • Изброява природни и технологични фактори, влияещи върху селскостопанското производство • Назовава основни процеси в растениевъдството и животновъдството
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага методи за сеитба, засаждане, напояване и обработка на почвата • Изпълнява дейности по хранене, поене, почистване и грижа за животни • Използва ръчни и механизирани средства при работа на полето и във фермата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва активно в сезонни и целогодишни дейности по растениевъдство и животновъдство, като прилага добри практики
Резултат от учене 3.3	Използва устойчиви подходи за управление на ресурси в аграрния сектор

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава агроекологични мерки за намаляване на негативното въздействие от екстремни климатични условия • Изброява подходи за ефективно използване на водни и хранителни ресурси в селското стопанство
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага мерки за опазване на почвите чрез сеитбооборот, зелено торене и минимална обработка • Оптимизира използването на вода и торове спрямо конкретните агроклиматични условия • Използва устойчиви сортове и породи, съобразени с климатичните рискове
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага ефективни стратегии за справяне с климатичните промени
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описва климатичните фактори - ясно и точно обяснение на основните климатични фактори (температура, валежи, екстремни явления) и тяхното влияние върху селското стопанство • Описва последиците от климатичните промени - демонстрира разбиране за въздействието върху растенията и животните, включително физиологични и продуктивни ефекти • Изброява адаптационни методи - посочва подходящи практики и стратегии за адаптация на растениевъдството и животновъдството • Описва политики и устойчиви практики - познава и може да обясни политики и подходи за устойчиво управление при климатични предизвикателства <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оценка на рисковете - използва агрометеорологични данни за оценка на рискове в реални или симулирани ситуации • Планиране на устойчиви дейности - демонстрира умения за подбор на устойчиви сортове и технологии при различни климатични условия • Прилагане на добри практики - показва знания и умения за прилагане на устойчиви земеделски и животновъдни техники • Предлагане на решения - разработва конкретни предложения за смекчаване на ефектите от климатичните промени в практическа задача/казус

Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 4	Екологични стандарти в селското стопанство
Резултат от учене 4.1	Прилага екологични изисквания и нормативна уредба
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните национални и европейски изисквания за опазване на околната среда в селското стопанство • Описва задълженията на земеделския стопанин във връзка с екологичните стандарти • Назовава екологично значими дейности и потенциални рискове за природната среда
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага основните национални и европейски изисквания за опазване на околната среда • Изпълнява земеделски дейности в съответствие с национални и европейски изисквания • Работи при спазване на екологични норми и указания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява земеделски дейности в съответствие с действащата нормативна уредба за екологично земеделие и устойчиво развитие
Резултат от учене 4.2	Използва начините на управление на отпадъци и опазване на ресурсите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава видовете отпадъци в селското стопанство • Изброява начините за тяхното събиране, сортиране и третиране • Описва методи за пестене на вода и енергия в производствения процес
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Организира безопасно събиране на отпадъци (опаковки от препарати, растителни остатъци и др.) • Организира безопасно съхранение на отпадъци (опаковки от препарати, растителни остатъци и др.) • Прилага техники за намаляване на водопотреблението и енергийни разходи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно и отговорно управлява отпадъците и природните ресурси в стопанството
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира добри теоретични познания във връзка с екологичните стандарти и нормативната уредба в

	<p>селското стопанство - обяснява задълженията на земеделския производител и съответните регламенти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описва правилата за управление на земеделски отпадъци - начини за събиране, съхранение и третиране на отпадъци и опасни вещества • Обяснява необходимостта от документирани екологични дейности - познава образци на дневници и формуляри, използвани в практиката <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Извършва правилно съхранение и третиране на отпадъци - събира, разделя и обезопасява опаковки и органични отпадъци съгласно инструкциите • Полага грижи за опазване на природната среда при ежедневна работа - използва икономично ресурси, избягва замърсяване, отчита въздействието на дейностите • Води и попълва елементарна екологична документация - попълва дневник за използвани торове и препарати, отбелязва мерки за опазване на природата
<p>Средства за оценяване</p>	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

<p>ЕРУ 5</p>	<p>Основи на агрономството</p>
<p>Резултат от учене 5.1</p>	<p>Ботанически и биологични особености на земеделските култури, изисквания към почвено-климатичните условия, размножаване</p>
<p>Знания</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Описва биологичните изисквания и ботаническите особености на земеделските култури • Разпознава основните фази на растеж и развитие • Познава изискванията на земеделските култури към почвено-климатичните условия • Познава начините на размножаване

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Определя различните видове и сортове земеделски култури • Разграничава отделните фази на растеж и развитие • Определя почвено-климатичните условия, подходящи за земеделската култура • Извършва дейности по размножаване на земеделските култури • Избира начин на размножаване според вида на културата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е правилно да избере вида и сорта земеделска култура съобразно почвено-климатичните условия на района
Резултат от учене 5.2	Управлява земеделското производство
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните и специфичните технологични операции при отглеждане на земеделски култури - полски, зеленчуци и трайни насаждения • Познава и спазва последователността на прилагане на технологичните операции при отглеждането на отделните земеделски култури • Описва технологията на отглеждане на земеделските култури. • Познава основни видове торове • Познава приложението на различни видове торове според културата, почвата и фазата на развитие
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва основни и специфични технологични операции • Прилага основни и специфични грижи и дейности при отглеждането на земеделски култури • Спазва технологичните срокове за сеитба, производство на разсад, разсаждане, торене, напояване, растителна защита, прибиране и други • Определя технологията на отглеждане на земеделските култури
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно и отговорно планира, организира и извършва дейностите при отглеждане на полски и зеленчукови култури • Ефективно и отговорно планира, организира и извършва дейностите при създаване и отглеждане на трайни насаждения.
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията:

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва ботаническите особености и биологичните изисквания на земеделските култури към почвено-климатичните условия • Дефинира планирането, организирането и производството на земеделски култури • Описва специфични агротехнически дейности при отглеждането на полски, зеленчукови, овощни и други култури <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разпознава различните видове и сортове земеделски култури • Спазва технологията на отглеждане • Извършва специфични агротехнически дейности при отглеждането на основни земеделски култури
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 6	Механизирани технологии в аграрното производство
Резултат от учене 6.1	Енергетични средства в земеделието
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява енергетичните средства в земеделието • Обяснява предназначението и принципа на работа на енергетичните средства • Познава устройството и системите на трактори и автомобили • Описва земеделска техника и изискванията за безопасна работа
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава видовете енергетични средства по устройство и предназначение • Обяснява начина на функциониране на различните системи на трактора и автомобила • Описва начините за безопасна работа със земеделска техника
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно прилага енергетичните средства в земеделието съобразно наличните ресурси
Резултат от учене 6.2	Земеделски машини и съоръжения

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава почвообработващите машини • Изброява машините за сеитба, разсаждане, торене, напояване, растителна защита и други • Назовава машините за прибиране на продукцията • Познава конструкцията, принципа на работа и предназначението на основните машини за растителна защита, машини за прибиране и напояване и т.н.
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва почвообработващите машини • Прилага машините за сеитба, разсаждане, торене, напояване, растителна защита и други • Използва машини за механизирано прибиране на продукцията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно и отговорно използва машините за модерно земеделие, бърза работа и прецизна обработка
Резултат от учене 6.3	Работа с машинно-тракторни агрегати (МТА)
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва критерии за избор и агрегиране на МТА • Познава факторите, влияещи на състава на МТА • Описва съответствието на технологичните параметри с условията на работа и поставените задачи • Познава принципите за балансиране и натоварване на МТА • Описва зависимостта между мощността на трактора и съпротивлението на прикачената техника • Обяснява параметрите, които влияят на ефективността на агрегатите в различни агротехнически условия
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изчислява необходимата мощност за агрегиране на прикачени машини спрямо вида култура и почвени условия • Настройва параметри на агрегата (дълбочина, скорост, налягане) според агротехническата задача • Оценява работоспособността на МТА в реални или симулирани условия • Комплектова МТА • Спазва технологичните параметри • Адаптира агрегатите към различни агротехнически условия
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Оптимално използва теглителната мощност на трактора при избор на машини за съставяне на агрегата
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее отделни теоретични понятия във връзка с основните енергетични средства, земеделски машини и работа с машинно-тракторни агрегати

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва избора и агрегатирането на техниката за извършване на механизирани обработки при отглеждане на земеделските култури <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разпознава различните енергетични средства в аграрното производство • Правилно агрегатира техниката за извършване на механизирани обработки при отглеждане на земеделските култури
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	Основи на агробизнеса
Резултат от учене 7.1	Описва структурата и организацията на агробизнеса
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава основни организационно-правни форми за извършване на агробизнес дейност (ЕТ, ООД, кооператив и др.) • Разпознава основните функционални звена на земеделско стопанство - снабдяване, производство, реализация • Изброява основни документи, необходими за регистрация и функциониране на земеделски производител • Посочва основни отговорности и роли на участниците в малко земеделско стопанство
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изгражда примерна организационна схема на малко агробизнес стопанство • Разграничава роли и функции на различни участници във веригата на производство и реализация • Попълва примерен образец за регистрация на земеделски производител
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да описва структурата и организацията на агробизнес стопанство, като действа отговорно и в съответствие с нормативните изисквания и добрите административни практики в сектора

Резултат от учене 7.2	Прилага основни действия при пазарна реализация на аграрна продукция
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основни форми за предлагане на селскостопанска продукция (пряк пласмент, фермерски пазар, търговски посредник) • Назовава изисквания за етикетиране и обозначаване на продукция • Познава основни чуждоезикови термини в агробизнеса, приложими при представяне на продукция • Разяснява културни особености при търговски контакти и представяне на селскостопански продукти в международен контекст • Познава канали за комуникация с клиенти и партньори (телефон, имейл, онлайн платформи) • Познава основни търговски документи: оферта, приемо-предавателен протокол, фактура • Разпознава подходящи средства за представяне и реклама на земеделска продукция
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава кратко описание на агропродукт, включващо основни характеристики, произход и предимства • Изготвя примерен етикет с информация за продукт, съобразена с пазарните изисквания • Попълва образец на документ, съпътстващ предаване или продажба на продукция • Представя агропродукт пред клиенти на български и на чужд език (в рамките на кратък речник) • Използва базов търговски речник на чужд език при представяне на продукт или комуникация с клиент • Съставя кратък текст за представяне на агропродукт на английски/друг език по зададен шаблон • Прилага етикетни и езикови норми при комуникация с чуждестранни партньори • Приспособява рекламно описание или представяне към различни пазарни групи или ситуации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да осъществява базови дейности по пазарна реализация на селскостопанска продукция, като действа адекватно, комуникативно и съобразено с нормативните и етичните стандарти на пазара
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разпознава организационни форми и документи за агробизнес • Обяснява етапите на пазарната реализация и търговската документация

	<p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изработва схема на агробизнес структура и описва роли • Попълва търговски документ и представя агропродукт с подходяща визия
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	Производствени процеси в растениевъдството
Резултат от учене 8.1	Планира основни етапи на растениевъдния производствен процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните етапи от растениевъдния производствен цикъл - от подготовка на площта до реализация на продукцията • Разпознава култури със сезонна пазарна стойност и особености в производствения им ритъм • Посочва участници и отговорности в различните фази на производствения процес • Назовава основни фактори за избор на производствена технология (почвени условия, техника, климат, пазар)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Описва производствена последователност за избрана култура с включване на основни операции • Поддържа дейности в хронологичен ред според агротехническите срокове и изисквания • Сравнява различни технологични варианти за отглеждане с оглед на ефективност и ресурси • Съставя таблица или график с етапи, срокове и изпълнители по зададена култура
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да съставя логическа последователност от производствени дейности при отглеждане на земеделски култури, като действа съгласувано с биологичните изисквания на растенията и утвърдените производствени стандарти
Резултат от учене 8.2	Изпълнява основни агротехнически дейности в растениевъдството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава основни операции в растениевъдното производство: сеитба, торене, напояване, растителна защита, прибиране • Изброява фактори, които влияят върху качеството на всяка дейност (температура, влага, техника и др.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава рискове, произтичащи от неточно или неправилно изпълнение на операциите • Познава базови изисквания за поддръжка и проверка на използвана техника и инвентар • Познава видовете препарати за растителна защита (ПРЗ) и техните формулации • Познава основи на разреждане и изчисляване на концентрация на работни разтвори • Разчита етикети, инструкции и предупредителни символи на ПРЗ • Познава принципите на смесимост и опасности от несъвместими препарати • Описва методи и дози на торене спрямо агротехнически изисквания
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя техника и материали за конкретна операция (например торене или третиране) • Изготвя работен разтвор на ПРЗ по зададено съотношение • Изчислява нужното количество препарат и вода спрямо площ и дозировка • Подбира техника и средства според типа препарат и културата • Зарежда безопасно оборудване за пръскане и изпълнява третирането • Попълва отчетен формуляр/дневник за третиране • Изпълнява конкретна агротехническа дейност по зададена инструкция и срок • Измерва основни производствени показатели (брой растения, фаза на развитие, повреди) • Описва извършената дейност в таблица или отчетна форма • Съобразява действията си с правилата за безопасност и технологични инструкции
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да изпълнява основни агротехнически дейности, като действа точно, отговорно и координирано в съответствие с добрите производствени практики и инструкциите за безопасна работа
Резултат от учене 8.3	Анализира производствени данни
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видове документи и записи, които съпътстват производствените дейности (контролни таблици, дневници, справки) • Посочва ключови параметри за проследяване на изпълнението: площ, дата, материали, добив

	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава предварително планирани стойности от реално изпълнени резултати • Познава значение на проследимостта при реализация на земеделска продукция
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Попълва таблица с производствени данни за конкретна дейност (дата, площ, добив и др.) • Сравнява резултат от дейност с предходен план или очаквана стойност • Изготвя обобщен кратък отчет за извършени дейности по култура • Представя данните устно или писмено в подходящ формат пред екип или преподавател
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да документира и интерпретира данни от растениевъдна дейност, като действа последователно, точно и в съответствие с изискванията за отчетност и проследимост
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Определя правилна последователност на производствени етапи • Обяснява значението на технологични операции и фактори, влияещи върху тяхното изпълнение • Познава документи за проследяване и отчетност в растениевъдството • Познава основи на разреждане и изчисляване на концентрация на работни разтвори • Обяснява принципи на смесимост и рискове от несъвместими препарати <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Съставя производствен график и технологична последователност • Изпълнява конкретна агротехническа дейност по инструкция и срок • Попълва таблица с производствени данни и съставя кратък отчет • Представя производствени резултати с яснота и терминологична коректност • Изготвя работен разтвор на ПРЗ по зададена дозировка или концентрация • Изчислява правилно нужното количество препарат и вода за третиране на дадена площ
Средства за оценяване	Част по теория на професията:

	<ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	Биологично и устойчиво земеделие
Резултат от учене 9.1	Прилага принципите и изискванията на биологичното земеделие
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава основни принципи и цели на биологичното земеделие съгласно Регламент (ЕС) 2018/848 • Разграничава допустими и забранени практики при биологично производство • Описва стъпки за преминаване от конвенционално към биологично производство • Посочва предимства и ограничения на методите в биоземеделието
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Различава конвенционално от биологично производство по зададени индикатори (входящи материали, методи на обработка, сертифициране) • Изготвя контролен списък за съответствие с изискванията на биологично земеделие • Представя последователност от дейности за регистрация и сертифициране на биостопанство • Описва агрономически подходи, съобразени с принципите на биологичното земеделие
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да прилага принципите на биологичното земеделие при планиране и оценка на дейности, като действията съгласувано с нормативните документи и регламентите на ЕС за устойчиво производство
Резултат от учене 9.2	Прилага устойчиви агротехнически практики в растениевъдството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява устойчиви методи за поддържане на почвено плодородие и защита на културите • Назовава добри земеделски и екологични практики • Познава видовете торове допустими в биологичното земеделие • Назовава покривни и междинни култури • Познава ефекта от агротехнически дейности като сеитбообращение, компостиране, използване на биосредства • Посочва връзки между устойчиво производство, агроекология и биологично разнообразие

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предлага култури за ротация според принципите на устойчивост • Предлага видове торове допустими в биологичното земеделие • Различава видове покривни и междинни култури • Създава опростен план за агроекологична практика, съобразен със спецификата на терена • Описва изпълнението на избрана биологична или агроекологична мярка • Подбира биометоди и аргументира избора спрямо конкретна ситуация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага правилно торове допустими в биологичното земеделие • Отговорно използва различни видове покривни и междинни култури
Резултат от учене 9.3	Изготвя документация за сертифициране и проследимост в биологичното земеделие
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава компетентни органи и контролиращи лица за биопроизводство в България и ЕС • Изброява основни документи за сертифициране и проверка на съответствието • Познава стъпките за водене на агродневник и отчетна документация в биостопанство • Посочва задължителните елементи на етикет за биопродукт
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Попълва примерни документи за сертифициране (декларации, формуляри, дневник) • Различава по документи, сертифицирани от несертифицирани практики • Изготвя справка за проследимост на конкретна продукция • Представя биопродукт с коректно етикетиране, включително на чужд език
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да подготвя и организира необходимата документация за сертифициране и проследимост на биологично произведена продукция, като спазва приложимите регулаторни и професионални изисквания
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обяснява принципите и особеностите на биологичното и устойчивото земеделие • Разпознава допустими и забранени практики по регламентите на ЕС

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава документи и етикети, свързани със сертифициране <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изготвя план за прилагане на устойчива практика или биологична мярка • Попълва контролен списък или документ, изискван при сертифициране • Представя биопродукт с описание и обозначения по зададен модел • Аргументира избора на методи или култури в съответствие с устойчивостта
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	Дигитални технологии в земеделието
Резултат от учене 10.1	Използва мобилни приложения и цифрови инструменти за земеделска дейност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава основни видове мобилни приложения и земеделски софтуер (за валежи, прогнози, дневници, проследимост) • Познава начини за секционен контрол, променлива норма на торене "ISOBUS", разчитане на почвен анализ и автономни машини • Описва функции на дигитални инструменти за планиране и документиране на агрономически дейности • Изброява предимства и ограничения при използването на цифрови технологии в земеделието • Посочва технически изисквания за инсталиране и работа с дигитални системи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Работи с мобилно приложение за въвеждане и съхраняване на данни (например за сеитба, обработка, напояване) • Използва базов софтуер за създаване на електронен дневник или график • Въвежда и организира агрономически данни в табличен формат

	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира и представя информация, събрана чрез цифров инструмент
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да използва базови мобилни приложения и цифрови инструменти за документиране на агрономически дейности, като действа прецизно и ефективно при спазване на технологичните изисквания на съвременното земеделие
Резултат от учене 10.2	Поддържа електронна документация и отчетност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава електронни документи, използвани в агробизнеса (декларации, дневници, справки) • Познава принципи за електронно попълване, подписване и съхранение • Описва институции и платформи, изискващи дигитална отчетност (НАП, БАБХ, фондове) • Изброява чести грешки и рискове при цифрово документиране
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Попълва образец на електронен документ (например декларация или отчет) • Проверява съдържание на електронен документ за точност и пълнота • Сравнява хартиена и електронна форма на един и същи запис • Представя електронен документ в зададен формат и структура
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да изготвя и поддържа електронна документация за аграрна дейност, като действа съгласувано с нормативните изисквания и използва адекватно цифрови средства за отчетност
Резултат от учене 10.3	Прилага мерки за цифрова сигурност и защита на информацията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява рискове при работа с лични и стопански данни в електронен формат • Назовава основни принципи за сигурност - използване на пароли, достъп, архивиране • Посочва начини за докладване на грешки или нарушения в данните • Описва правни и етични аспекти на съхранение и споделяне на информация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага настройки за защита на информация (пароли, ограничен достъп) • Избира подходящ начин за архивиране на електронни документи

	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава ситуации с риск от загуба или злоупотреба с данни • Докладва грешка или инцидент, свързан със защита на цифрова информация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да прилага основни мерки за защита на електронна информация, като действа отговорно и в съответствие с професионалните, етичните и правните изисквания за работа с цифрови данни
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обяснява видовете цифрови инструменти, приложими в аграрната практика • Посочва принципи за попълване, защита и съхраняване на електронни документи • Описва начини за справяне с рискове при дигитална обработка на данни <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Попълва и представя електронна таблица или отчетен файл • Работи с мобилно приложение за проследяване на дейности или въвеждане на данни • Приложимо защитава електронна информация чрез настройки и правила за сигурност • Открива и аргументира грешки или пропуски в електронна документация
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	Агротърговия и търговия
Резултат от учене 11.1	Прилага основни маркетингови подходи при предлагане на селскостопански продукти
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава основните елементи на маркетинг микса (продукт, цена, място, промоция) • Изброява фактори, които влияят върху формирането на цената на земеделски продукт

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва характеристиките на аграрния пазар - сезонност, кратка трайност, локален обхват • Познава методи за събиране и анализиране на информация за пазара и потребителите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Описва агропродукт с посочване на основни характеристики и пазарен потенциал • Изготвя кратко пазарно представяне на продукт с аргументирано посочена цена • Сравнява варианти за позициониране на продукт в различни пазарни условия • Анализира достъпна информация за пазара, свързана с търсене, предлагане и конкурентни продукти
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да прилага основни маркетингови елементи при разработка и предлагане на селскостопански продукти, като действа съобразено с изискванията на пазара и с потребителските предпочитания
Резултат от учене 11.2	Представя селскостопанска продукция чрез маркетингови и рекламни средства
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава основни рекламни канали и средства, приложими за аграрна продукция - пазар, изложение, социални медии • Изброява визуални и текстови елементи за представяне на агропродукт - етикет, описание, слоган • Посочва изисквания за съдържание и оформление на етикет на аграрни и биологични продукти • Познава принципи за създаване на кратко рекламно послание, съобразено с целевата аудитория
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава рекламно представяне на продукт с посочване на предимства, произход и качество • Изготвя етикет с маркетингови елементи и задължителна информация • Адаптира текст за различни комуникационни канали (флаер, етикет, онлайн обява) • Представя продукт пред реална или симулирана клиентска аудитория, включително на чужд език
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да осъществява основни дейности по пазарна реализация и представяне на аграрна продукция, като действа убедително и професионално в съответствие с етичните и законовите изисквания за търговска комуникация

	<ul style="list-style-type: none"> • Умело използва маркетингови и дигитални средства, комуникира ефективно с клиенти и партньори, включително на чужд език
Резултат от учене 11.3	Осъществява продажба и комуникация с клиенти
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава основните етапи на процеса на продажба • Изброява подходи за установяване и поддържане на добри клиентски отношения • Познава търговски документи, съпътстващи сделка: касов бон, оферта, приемно-предавателен протокол • Посочва културни и езикови особености при обслужване на клиенти
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Провежда кратък диалог с клиент за уточняване на изисквания и представяне на продукт • Попълва образец на документ, свързан с продажба (оферта, протокол) • Избира подходящ начин на общуване спрямо ситуацията и целевата група • Представя търговска информация, включително на чужд език
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да комуникира ефективно с клиенти при предлагане и продажба на агропродукция, като действа професионално и етично при спазване на добрите търговски практики
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описва основни понятия от агромаркетинга и характеристиките на агропазара • Познава елементите на рекламната комуникация и особеностите на пазарното поведение • Обяснява принципите на продажба и обслужване на клиенти в агробизнеса <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изготвя маркетингово представяне на конкретен продукт (описание, етикет, рекламна идея) • Провежда симулирана ситуация за представяне и продажба на агропродукт • Попълва коректно търговски документ (оферта или протокол) • Използва подходяща търговска терминология и комуникационен стил
Средства за оценяване	Част по теория на професията:

	<ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	Интегрирано управление в растениевъдството
Резултат от учене 12.1	Планира интегрирани технологии при отглеждане на култури
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основни стратегии за интегрирано управление • Познава подходи за адаптиране на технологии спрямо климатични, почвени и ресурсни условия • Назовава биологични и физични методи, комбинирани с механизирани или химични практики • Описва основите на прецизното земеделие и приложението му в планирането
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира агроекологична информация и прави подбор на съвместими технологии • Изготвя схема за отглеждане на култура с интегрирани мерки - торене, защита, обработка • Съпоставя различни технологии спрямо ефективност, устойчивост и ресурси • Представя обосновано предложение за внедряване на интегрирани подходи в конкретно производство
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да прилага интегрирани технологии в растениевъдството, като действа устойчиво, отговорно и с оглед на условията, ресурсите и пазарните изисквания
Резултат от учене 12.2	Използва подходи за управление на риска в растениевъдното производство
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни категории риск: агроклиматични, биотични, икономически • Разграничава превантивни и компенсаторни мерки за минимизиране на щети • Описва възможности за достъп до прогнози, застраховки и адаптивни стратегии • Назовава методи за оценка на уязвимост и критични точки в производствения процес
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира рискове и създава кратък план за превенция и реагиране • Изготвя доклад за влияние на климат или вредители върху конкретна култура

	<ul style="list-style-type: none"> • Разработва елементарен сценарий за реакция при неблагоприятни условия • Документира действия и резултати, свързани с управление на риск
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да анализира и прилага действия за управление на рискове, като действа предпазливо, рационално и в съответствие с добри производствени практики
Резултат от учене 12.3	Въвежда иновации и добри практики в растениевъдството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава примери за иновации - устойчиви сортове, автоматизирано напояване, GPS технологии • Познава концепцията за добри агрономически практики (Good Agricultural Practices - GAP) • Разграничава ефективни иновации по групи култури или производствени системи • Описва примери за прилагане на цифрови технологии в земеделието
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Събира информация за приложими иновации и добри практики • Описва пример за ефективно внедряване на иновация в растениевъдното производство • Изготвя сравнителен анализ между традиционен и иновативен метод • Представя примери за конкретна добра практика с аргументация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да въвежда иновативни решения и добри практики в растениевъдната дейност, като действа съвременно, устойчиво и с мисъл за ефективност и пазарна приложимост
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обяснява принципите на интегрирано земеделие • Разпознава видове рискове и мерки за управление • Описва примери за прилагане на добри практики и иновации <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Съставя производствен план, включващ интегрирани технологии • Изготвя анализ на рискове и предложени действия • Представя добри практики или иновативни подходи за конкретна култура

	<ul style="list-style-type: none"> • Документира процеса с прилагане на терминология и формат за отчетност
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	Анализ и оптимизация на растениевъдни системи
Резултат от учене 13.1	Анализира ефективността на растениевъдна система
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава показатели за производствена ефективност - добив, себестойност, приходи, рентабилност • Разграничава фактори, които влияят върху производствените резултати - сорт, технология, климат, агротехника • Описва методи за сравнителен анализ на алтернативни технологии (конвенционална, интегрирана, биологична) • Познава индикатори за агроекологична и социална устойчивост
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Събира и обобщава данни за растениевъдна дейност по зададени показатели • Извършва сравнение между два или повече технологични варианта по ключови критерии • Използва таблици, графики или диаграми за визуализиране на резултати • Формулира изводи и препоръки въз основа на анализ на данни
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да анализира ефективността на растениевъдна система, като прилага комплексен подход с оглед на производствена, икономическа и екологична резултатност, и аргументира предложения за подобрене
Резултат от учене 13.2	Предлага оптимизации в растениевъдна технология
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава стратегии за подобрене на производствени процеси - въвеждане на нови сортове, оптимизация на торови норми, рационализиране на дейности • Разграничава подходи за оптимизация - агротехнически, икономически, организационни

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава източници на добри земеделски практики - агроконсултантски служби, научни публикации, фермерски демонстрации
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя предложение за промяна в съществуваща агротехнология, обосновано с факти и данни • Описва ефекти от предложената промяна спрямо добив, разходи и устойчивост • Представя план за прилагане на подобрение - последователност, ресурси, очакван резултат • Приспособява технологични решения към конкретни условия на стопанство
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да планира и обосновава подобрения в растениевъдна технология, като действа съобразено със стопанската, агрономическата и пазарната реалност
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разпознава фактори и показатели за оценка на растениевъдна система • Обяснява принципи за анализ и оптимизация на технологии • Познава добри практики и източници на иновации <p>Част практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изготвя сравнителен анализ между два технологични варианта • Представя писмено предложение за технологично подобрение • Използва графични и таблични средства за визуализация на данни • Обосновава избора си с реални или симулирани данни
Средства за оценяване	<p>Част по теория:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 14	Аграрни политики и пазарна среда
Резултат от учене 14.1	Анализира ефекта на аграрните политики върху растениевъдното стопанство

Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава основни цели и инструменти на Общата селскостопанска политика на ЕС ● Описва общата селскостопанска политика на ЕС относно производство на полски култури, плодове и зеленчуци ● Разграничава форми на подпомагане: директни плащания, агроекологични и климатични мерки, инвестиционна подкрепа ● Описва структурата и съдържанието на стратегическия план на България за развитие на земеделието ● Назовава основни програми и механизми за национална подкрепа ● Познава документи и изисквания за участие в схеми за подпомагане ● Познава законодателството за подпомагане на българското земеделие ● Познава споразуменията и ролята на Световната търговска организация (СТО)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Анализира ефекта на различни мерки върху стопанската дейност и доходите на производител ● Изготвя справка с приложими схеми за конкретно растениевъдно стопанство ● Оценява административната и техническа готовност за участие в схема по Общата селскостопанска политика на ЕС ● Представя в табличен или графичен вид резултатите от анализа ● Интерпретира изисквания от официални насоки и разяснителни документи ● Прилага националното и европейското законодателство при участие в схеми за подпомагане ● Спазва общата селскостопанска политика на ЕС ● Изпълнява ангажименти, свързани със споразумения на СТО
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Способен е да прилага знания за аграрната политика и нормативната рамка в конкретен производствен контекст, като съобразява възможностите за подпомагане с изискванията на националното, европейското и международното законодателство, и планира устойчиво развитие на растениевъдното стопанство.
Резултат от учене 14.2	Анализира тенденции и пазарна среда в растениевъдството

Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Разграничава основни елементи на аграрния пазар - предлагане, търсене, цени, канали за реализация ● Познава факторите, влияещи върху търсенето на растениевъдни продукти - сезонност, потребителски предпочитания, климат ● Назовава източници на пазарна информация - борси, търговски платформи, статистически бюлетини ● Описва ефекта на външни фактори върху пазарната среда - геополитика, климатични кризи, регулации
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Събира и систематизира данни за цени и обеми на продукцията от различни пазари ● Сравнява пазарни ниши по продукцията, цена и изисквания ● Изготвя кратък пазарен анализ за култура с пазарна насоченост ● Представя прогноза за развитие на избран пазарен сегмент ● Използва графики и таблици за онагледяване на тенденции
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Способен е да анализира и интерпретира пазарната среда в растениевъдството, като действа стратегически при планиране на производството и реализацията на продукцията
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Разпознава основни инструменти на аграрната политика ● Описва механизми на подпомагане и стратегическо планиране ● Анализира фактори, влияещи върху пазарната среда в растениевъдството ● Описва нормативни изисквания и международни ангажименти ● Описва общата селскостопанска политика на ЕС <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Изготвя справка с приложими аграрни мерки за конкретно стопанство ● Анализира пазарни данни и представя графичен отчет ● Разработва кратък пазарен анализ с препоръки за действие ● Прилага нормативни изисквания при подбора на подпомагане ● Изпълнява общата селскостопанска политика на ЕС

Средства за оценяване	Част по теория на професията: <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит Част по практика на професията: <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
------------------------------	---

4.Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията "Агрономство и агробизнес"

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ ... от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	4	ЕРУ 2, ЕРУ 7, ЕРУ 11 ЕРУ 5, ЕРУ 6, ЕРУ 8 ЕРУ 3, ЕРУ 4, ЕРУ 9 ЕРУ 1, ЕРУ 3, ЕРУ 6 ЕРУ 5, ЕРУ 8, ЕРУ 10 ЕРУ 4, ЕРУ 6, ЕРУ 9 ЕРУ 3, ЕРУ 7, ЕРУ 8
IV	5	Неприложимо

5. Изисквания към материалната база

Обучението по теория се осъществява в учебни кабинети, а по практика - в учебни работилници или базови обекти (предприятия и др.) при предварително сключени договори.

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията - характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Кабинетите, предназначени за теоретично обучение по професията, следва да предлагат съвременна и добре оборудвана учебна среда, която е както функционална, така и мотивираща за учениците. Те трябва да отразяват особеностите на професионалната област, като осигуряват условия за провеждане на уроци в различни формати - лекционни, групови и индивидуални. Пространството е препоръчително да бъде така структурирано, че да насърчава активно включване на обучаемите и да улеснява визуалното възприемане на учебното съдържание.

Помещението трябва да разполага с достатъчно естествена и изкуствена светлина, добра вентилация и ергономично разпределение на местата за ученици и преподавател. Осигуряването на съвременни средства за обучение, като бяла или интерактивна дъска, мултимедиен проектор и екран, позволява прилагането на

разнообразни преподавателски подходи и визуално представяне на специализирани материали - например схематични изображения на машини или технологични процеси.

5.1.1. Основно оборудване - работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), интерактивна учебна дъска, шкафове, гладка свободна стена за окачване на табла, компютър, мултимедийна техника, дъска за писане, други средства за обучение и дидактически материали.

5.1.2. Учебни пособия: постери, макети, 3D модели, схеми на формировки и резитби, презентационни материали, хербарии на плевели и култури, ентомологични кутии с инсекти и биологични агенти, почвени и растителни мостри и др.

5.1.3. Софтуер и дигитални ресурси

Образователен софтуер и симулатори, свързани с диагностика на болести и вредители, биологична борба и мониторинг на агроecosистеми ; GPS и навигационна система за обучение по прецизно земеделие; сензори и телеметрични устройства за наблюдение на работа и ефективност; кабина-симулатор или софтуер за симулация на работа с трактори и/или автомобили.

GIS картиране - географски информационни системи за агроecологичен анализ, на терени, почви, климатични условия и картиране на земеделски терени.

Достъп до специализирани онлайн платформи и бази данни, включително агроecологични индикатори, регистрирани препарати за растителна защита, ЕПИС (Европейска платформа за растителна защита), бази от НССЗ, БАБХ, МОСВ и др.

Онлайн платформи за обучение по технологии за отглеждане на земеделски култури.

Файлова библиотека - учебни видеа, дигитализирани технологични карти, протоколи по HACCP, ISO и др.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията - характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

5.2.1. Учебно-опитно поле

Учебно-опитно поле да отговаря на основните нормативни изисквания за: изложение на площта; подходящ тип почва; възможност за напояване; възможност за работа с техника, включващо различни видове земеделски култури.

5.2.2. Учебна лаборатория

Учебна лаборатория, оборудвана с основни лабораторни уреди, апаратура, инструменти, прибори и пособия за осъществяване на анализ, микроскопска техника. Оборудването в лаборатории трябва да осигурява провеждането на учебния процес.

5.2.3. Учебна работилница

В учебни работилници се провежда обучението по практика на професията. Те се оборудват с машини и съоръжения, както и със съответни помагала, съобразно усвояваната професия и специалности. Учебните работилници трябва да осигуряват работни места за всички обучаеми и едно работно място за обучаващия. За работно място се счита площта, върху която се намират машини, съоръжения и инвентар, необходими за работа. При разполагането на работните места са спазени изискванията за осветеност, необходим работен фронт и функционална близост с необходимите суровини и материали.

5.2.4. Машинно-тракторен парк

Машинно-тракторният парк трябва да отговаря на основните изисквания за: определена открита и закрита площ за съхраняване на техниката; ремонтна работилница, оборудвана със стендове и инструменти; селскостопански машини и съоръжения в техническа изправност; изправен ръчен и помощен инвентар; площадка за гориво, смазочни материали; специални оградени складове за химически препарати и минерални торове, земеделски машини за обработка на почвата, сеитба, торене,

растителна защита, прибиране на продукцията и други агротехнически дейности. Материалната база трябва да бъде в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове.

6.Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър" по специалности от професионално направление "Растениевъдство" от областта на висше образование "Аграрни науки и ветеринарна медицина"; от професионално направление "Растителна защита" от областта на висше образование "Аграрни науки и ветеринарна медицина" и от професионално направление "Науки за земята" от областта на висше образование "Природни науки, математика и информатика" от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления", приет с Постановление № 125 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация "учител".

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация "учител", ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.